

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2019. gada 7. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā politika – EK līguma 119. pants (redakcijā ar grozījumiem – EKL 141. pants) – Vīriešu un sieviešu dzimuma darba ņēmēji – Vienlīdzīga darba samaksa – Privātā uzņēmuma vecuma pensiju sistēma – Parastā pensionēšanās vecuma nošķiršana atkarībā no dzimuma – Pasākumu, ar ko atjauno vienlīdzīgu attieksmi, noteikšanas datums – Šā vecuma vienādošana ar atpakaļejošu spēku, pieskaņojot to personu, kuras iepriekš bijušas nelabvēlīgākā stāvoklī, vecumam

Lietā C-171/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Apelācijas tiesa (Anglija un Velsa) (Civillietu palāta), Apvienotā Karaliste) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 16. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 5. martā, tiesvedībā

Safeway Ltd

pret

Andrew Richard Newton,

Safeway Pension Trustees Ltd,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], palātu priekšsēdētāji A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Prehala [*A. Prechal*], M. Vilaras [*M. Vilaras*], P. G. Švirebs [*P. G. Xuereb*] un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents) un N. Pisarra [*N. Piçarra*],

ģenerālvokāts: J. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretāre: V. Džakobo-Peironna [*V. Giacobbo-Peyronnel*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 4. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Safeway Ltd* vārdā – *B. Green, S. Allen, D. Pannick, QC, M. R. Mehta, barrister*, kā arī *T. Green* un *J. Heap, solicitors*,

* Tiesvedības valoda – angļu.

- *A. R. Newton* vārdā – *A. Short, QC, C. Bell* un *M. Uberoi, barristers*, kā arī *C. Rowland-Frank* un *J. H. C. Briggs, solicitors*,
- *Safeway Pension Trustees Ltd* vārdā – *D. Murphy* un *E. King, solicitors*, kā arī *D. Grant, barrister*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *A. Szymkowska* un *L. Flynn*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2019. gada 28. marta tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz EK līguma 119. panta (redakcijā ar grozījumiem – EKL 141. pants) interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Safeway Ltd*, no vienas puses, un *Andrew Richard Newton* un *Safeway Pension Trustees Ltd*, no otras puses, par pensijas pabalstu vienādošanu *Safeway Pension Trustees* pārvaldītās pensiju shēmas dalībniekiem sievietēm un vīriešiem.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Vienlīdzīgas darba samaksas vīriešu un sieviešu dzimuma darba ņēmējiem princips, kurš šobrīd ir nostiprināts LESD 157. pantā, pamatlietas faktu norises laikā bija noteikts EK līguma 119. pantā.
- 4 Saskaņā ar šo pēdējo minēto tiesību normu:

“Visas dalībvalstis nodrošina to, lai tiktu ievērots princips, ka vīrieši un sievietes par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu saņem vienādu darba samaksu.

Šajā pantā “darba samaksa” nozīmē parastu pamatalgu vai minimālo algu, kā arī jebkuru citu atlīdzību naudā vai natūrā, ko darba ņēmējs par darbu tieši vai netieši saņem no darba devēja.

Vienāda darba samaksa bez dzimuma diskriminācijas nozīmē to, ka:

- a) darba samaksu par akorddarbu aprēķina, izmantojot vienu un to pašu mērvienību;
- b) darba samaksa atbilstīgi stundu likmēm par vienādu darbu ir vienāda.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 5 Attiecīgo pensiju shēmu *Safeway* izveidoja trasta formā 1978. gadā. Šis pensiju shēmas dibināšanas akta 19. klauzula (turpmāk tekstā – “grozījumu klauzula”) galvenokārt ļauj ar trasta līguma palīdzību no rakstveida paziņojuma sniegšanas shēmas dalībniekiem datuma ar atpakaļejošu spēku grozīt minēto pensiju shēmu, tostarp pabalstu apmēru. Šis klauzulas teksts ir šāds:

“Galvenā sabiedrība, vienojoties ar pilnvarniekiem (“trustees”), jebkurā laikā un vajadzības gadījumā ar galvenās sabiedrības un pilnvarnieku parakstītu papildu līgumu (“supplemental deed”) var mainīt vai papildināt jebkuras no trasta pilnvarām un jebkurus no pensiju shēmas noteikumiem, ieskaitot šo trasta līgumu (“Trust Deed”) un noteikumus (“Rules”), kā arī visus dokumentus un citus rakstveida instrumentus, kas papildina šo trasta līgumu, un dokumentus, kuri minēti tā otrajā pielikumā, un tā

var īstenot šīs pilnvaras tā, ka tās stājas spēkā no papildu līgumā norādītā datuma, kas var būt šāda līguma datums vai jebkura iepriekš izdota, dalībniekiem adresēta rakstveida paziņojuma par izmaiņām vai papildinājumiem datums, vai datums jebkurā samērīgā laikā pirms vai pēc šāda līguma datuma, lai izmaiņām vai papildinājumam piešķirtu atpakaļejošu spēku vai attiecīgā gadījumā uz nākotni vērstu iedarbību.”

- 6 Laikā, kad pamatlietā aplūkotajā pensiju shēmā sākotnēji bija noteikts parastais pensionēšanās vecums (turpmāk tekstā – “PPV”), kurš vīriešiem un sievietēm atšķīrās, proti, 65 gadi vīriešiem un 60 gadi sievietēm, Tiesa 1990. gada 17. maija spriedumā *Barber* (C-262/88, EU:C:1990:209) būtībā nosprieda, ka atšķirīga PPV noteikšana atkarībā no dzimuma ir diskriminācija, kas aizliegta EK līguma 119. pantā. Pēc minētā sprieduma *Safeway* un *Safeway Pension Trustees* ar 1991. gada 1. septembra un 1. decembra paziņojumiem (turpmāk tekstā – “1991. gada paziņojumi”) rakstveidā informēja pensiju shēmas dalībniekus, ka tā plāno no 1991. gada 1. decembra izdarīt tajā grozījumus, ieviešot vienādu 65 gadu PPV visiem dalībniekiem. 1996. gada 2. maijā tika noslēgts trasta līgums, ar kuru minētajā shēmā tika izdarīti grozījumi, nosakot vienādu 65 gadu PPV no 1991. gada 1. decembra.
- 7 Tā kā jautājums par grozījumu izdarīšanas ar atpakaļejošu spēku pamatlietā aplūkotajā pensiju shēmā saderību ar Savienības tiesībām tika izvirzīts 2009. gadā, *Safeway* uzsāka pamatlietu, lai tiktu konstatēts, ka vienāds 65 gadu PPV likumīgi tika noteikts no 1991. gada 1. decembra. Šajā procesā *A. R. Newton* tika pilnvarots rīkoties kā dalībnieku pārstāvis.
- 8 Ar 2016. gada 29. februāra spriedumu *High Court of Justice (England & Wales), Chancery division* (Augstā Tiesa (Anglija un Velsa), Kanclera kompetences lietu departaments, Apvienotā Karaliste) atzina, ka grozījumu izdarīšana ar atpakaļejošu spēku pamatlietā aplūkotajā pensiju shēmā ir pretrunā EK līguma 119. pantam un ka līdz ar to dalībnieku pensijas tiesības ir jāaprēķina, pamatojoties uz vienādu 60 gadu PPV par laikposmu no 1991. gada 1. decembra līdz 1996. gada 2. maijam.
- 9 Izskatot *Safeway* apelācijas sūdzību par šo spriedumu, iesniedzējtiesa uzskata, ka saskaņā ar valsts tiesībām ar 1991. gada paziņojumiem vien pamatlietā aplūkotā pensiju shēma nevarēja tikt grozīta likumīgi un ka vienīgie likumīgie grozījumi ir tie, kas izriet no 1996. gada 2. maija trasta līguma.
- 10 Tomēr šī tiesa norāda, ka atbilstoši šim valsts tiesībām grozījumu klauzulas un 1991. gada paziņojumu rezultātā tiesībām, ko dalībnieki ieguvuši par laikposmu no 1991. gada 1. decembra līdz 1996. gada 2. maijam, tika piešķirts “atsaucams” (*defeasible*) raksturs, tā ka šīs tiesības vēlāk jebkurā brīdī varēja tikt samazinātas ar atpakaļejošu spēku. Līdz ar to, gan uzskatīdama, ka atbilstoši valsts tiesībām 1996. gada 2. maija trasta līgumā varēja likumīgi tikt paaugstināts PPV sievietēm līdz 65 gadiem un tas saglabāts vīriešiem nemainīgs šajā laikposmā, minētā tiesa vaicā, vai šāds risinājums atbilst EK līguma 119. pantam, kā to ir interpretējusi Tiesa.
- 11 Šādos apstākļos *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Apelācijas tiesa (Anglija un Velsa) (Civillietu departaments), Apvienotā Karaliste) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Ja pensiju shēmas noteikumos saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir paredzētas pilnvaras pēc shēmas trasta līguma grozīšanas ar atpakaļejošu spēku samazināt gan vīriešu, gan sieviešu uzkrāto tiesību uz pensiju vērtību laikposmā no datuma, kad izdots rakstveida paziņojums par shēmā plānotajām izmaiņām, līdz datumam, kad trasta līgums faktiski tiek grozīts, vai saskaņā ar [LESD] 157. pantu (iepriekš un attiecīgajā laikā [EK] līguma 119. pants) gan vīriešu, gan sieviešu uzkrātās tiesības uz pensiju šajā laikposmā ir uzskatāmas par neapstrīdamām tādā nozīmē, ka šīs tiesības uz pensiju ir aizsargātas pret samazināšanu ar atpakaļejošu spēku, izmantojot valsts tiesību aktos noteiktās pilnvaras?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 12 Ievadam ir jānorāda, ka pamatlieta – kā izriet no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu – attiecas tikai uz pensijas tiesībām, ko pamatlietā aplūkotās pensiju shēmas dalībnieki ieguvuši laikposmā no 1991. gada 1. decembra līdz 1996. gada 2. maijam. Šādos apstākļos uzdotais jautājums ir jāizvērtē, ņemot vērā EK līguma 119. pantu, kurš bija spēkā šajā laikposmā.
- 13 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai EK līguma 119. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā, ka, lai izskaustu šai tiesību normai pretēju diskrimināciju, kas izriet no atšķirīga PPV noteikšanas atkarībā no dzimuma, pensiju shēmā tiek paredzēts pasākums, ar ko šīs shēmas dalībnieku PPV ar atpakaļejošu spēku tiek vienādots atbilstoši to personu PPV, kuri bija nelabvēlīgākā stāvoklī, par laikposmu no paziņošanas brīža līdz šā pasākuma noteikšanas brīdim, ja šāds pasākums ir atļauts valsts tiesībās un šīs pensiju shēmas dibināšanas aktā.
- 14 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāatgādina, ka 1990. gada 17. maija spriedumā *Barber* (C-262/88, EU:C:1990:209) Tiesa būtībā nosprieda, ka atšķirīga PPV noteikšana atkarībā no dzimuma pensijām, kas tiek izmaksātas no pensiju shēmas, ir EK līguma 119. pantā aizliegta diskriminācija.
- 15 Tāpat Tiesa ir spriedusi par sekām, kādas ir tādas diskriminācijas konstatēšanai, tostarp 1994. gada 28. septembra spriedumā *Coloroll Pension Trustees* (C-200/91, EU:C:1994:348), 1994. gada 28. septembra spriedumā *Avdel Systems* (C-408/92, EU:C:1994:349) un 1994. gada 28. septembra spriedumā *van den Akker* (C-28/93, EU:C:1994:351). Kā izriet no šīs judikatūras, šīs sekas atšķiras atkarībā no attiecīgā nodarbinātības laikposma.
- 16 Runājot, pirmkārt, par nodarbinātības laikposmiem pirms datuma, kurā pasludināts spriedums *Barber* (C-262/88, EU:C:1990:209), proti, pirms 1990. gada 17. maija, pensijas shēmās nav jāpiemēro vienots PPV, jo Tiesa šā sprieduma iedarbību ierobežoja laikā, izslēdzot EK līguma 119. panta piemērojamību pensiju pabalstiem par minētajiem laikposmiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1994. gada 28. septembris, *Coloroll Pension Trustees*, C-200/91, EU:C:1994:348, 34. punkts; 1994. gada 28. septembris, *Avdel Systems*, C-408/92, EU:C:1994:349, 19. punkts, un 1994. gada 28. septembris, *van den Akker*, C-28/93, EU:C:1994:351, 12. punkts).
- 17 Attiecībā, otrkārt, uz nodarbinātības laikposmiem no 1990. gada 17. maija līdz brīdim, kad attiecīgajā pensiju shēmā tiek noteikts pasākums, ar ko tiek atjaunota vienlīdzīga attieksme, tās kategorijas personām, kuras bija nelabvēlīgākā stāvoklī, ir jāpiešķir tādas pašas priekšrocības kā tās, kas piešķirtas privileģētās kategorijas personām, un šīs priekšrocības, ja EK līguma 119. pants valsts tiesībās nav īstenots pareizi, paliek vienīgā likumīgā atsaucis sistēma (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1994. gada 28. septembris, *Coloroll Pension Trustees*, C-200/91, EU:C:1994:348, 31. un 32. punkts; 1994. gada 28. septembris, *Avdel Systems*, C-408/92, EU:C:1994:349, 16. un 17. punkts, kā arī 1994. gada 28. septembris, *van den Akker*, C-28/93, EU:C:1994:351, 16. un 17. punkts).
- 18 Treškārt, attiecībā uz nodarbinātības laikposmiem pēc tam, kad attiecīgajā pensiju shēmā tika noteikts pasākums, ar kuru tika atjaunota vienlīdzīga attieksme, EK līguma 119. pantam nav pretrunā, ka to personu priekšrocības, kuras iepriekš bijušas privileģētā stāvoklī, tiek samazinātas līdz to personu līmenim, kuras bijušas nelabvēlīgākā stāvoklī, jo šajā tiesību normā ir vien prasīts, lai vīriešu un sieviešu dzimuma darba ņēmēji saņemtu vienādu samaksu par vienādu darbu, tomēr neparedzot noteiktu līmeni (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1994. gada 28. septembris, *Coloroll Pension Trustees*, C-200/91, EU:C:1994:348, 33. punkts; 1994. gada 28. septembris, *Avdel Systems*, C-408/92, EU:C:1994:349, 21. punkts, kā arī 1994. gada 28. septembris, *van den Akker*, C-28/93, EU:C:1994:351, 19. punkts).
- 19 Šajā gadījumā pamatlieta attiecas vienīgi uz to, vai pamatlietā aplūkotās pensiju shēmas dalībnieku pensijas tiesības, kuras attiecas uz laikposmu no 1991. gada 1. decembra līdz 1996. gada 2. maijam, ir jāaprēķina, pamatojoties uz vienotu 60 vai 65 gadu PPV. Šajā kontekstā iesniedzējtiesa būtībā jautā,

vai, ņemot vērā šā sprieduma 17. punktā minēto judikatūru, 1996. gada 2. maija trasta līgumā attiecībā uz šo laikposmu varēja likumīgi ar atpakaļejošu spēku tikt vienādots PPV šiem dalībniekiem, to pieskaņojot tai personu kategorijai, kuras iepriekš bijušas nelabvēlīgākā stāvoklī, proti, vīriešu darbaņēmēju līmenī.

- 20 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka, ciktāl prejudiciālais jautājums un lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu pamatojums attiecas uz tā PPV vienādošanu, šajā trasta līgumā pamatlietā aplūkotās pensiju shēmas dalībnieku PPV ar atpakaļejošu spēku no 1991. gada 1. decembra pieskaņojot iepriekš nelabvēlīgākā stāvoklī esošo personu PPV, šis jautājums ir jāsaprot kā tāds, kurš ir balstīts uz pieņēmumu, ka pasākumi, ar kuriem tikusi atjaunota vienlīdzīga attieksme, ir veikti tikai 1996. gada 2. maijā ar attiecīgo trasta līgumu.
- 21 Tiesā *Safeway* un Komisija šo pieņēmumu apstrīdēja, būtībā apgalvojot, ka 1991. gada paziņojumi un pamatlietā aplūkotās pensiju shēmas pārvaldība, pamatojoties uz vienotu 65 gadu PPV no 1991. gada 1. decembra, ir jāuzskata par pasākumiem, ar kuriem ir tikusi atjaunota vienlīdzīga attieksme no šā datuma.
- 22 Lai arī principā iesniedzējtiesai, kurai nepastarpināti ir zinātība par strīdu pamatlietā un kuras ekskluzīvajā kompetencē ir valsts tiesību interpretācija, ir jānosaka datums, kurā tika veikti pasākumi, ar kuriem atjaunota vienlīdzīga attieksme, šādiem pasākumiem tomēr, lai Tiesa valsts tiesai varētu sniegt šo tiesību interpretācijas elementus, ir jāatbilst Savienības tiesību prasībām (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 16. jūnijs, *EURO 2004. Hungary*, C-291/15, EU:C:2016:455, 36. punkts, kā arī 2016. gada 30. jūnijs, *Ciup*, C-288/14, nav publicēts, EU:C:2016:495, 33. punkts).
- 23 Šajā saistībā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru EK līguma 119. pantam ir tiešas sekas, radot individiem tiesības, kas valsts tiesām ir jāaizsargā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1976. gada 8. aprīlis, *Defrenne*, 43/75, EU:C:1976:56, 24. punkts, un 1994. gada 28. septembris, *van den Akker*, C-28/93, EU:C:1994:351, 21. punkts).
- 24 Ņemot vērā EK līguma 119. panta tiešo iedarbību, darba devēja īstenotai šīs tiesību normas piemērošanai pēc diskriminācijas konstatēšanas ir jābūt tūlītējai un pilnīgai, tādai, lai pasākumi, kas veikti, lai atjaunotu vienlīdzīgu attieksmi, principā nevarētu tikt pakļauti nosacījumiem, kuru rezultātā – kaut vai pārejas posmā – tiktu saglabāta diskriminācija (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1994. gada 28. septembris, *Avdel Systems*, C-408/92, EU:C:1994:349, 25. un 26. punkts).
- 25 Turklāt ir arī jāievēro tiesiskās drošības princips. Minētais princips, kurš īpaši stingri ir jāievēro tad, ja runa ir par tiesisko regulējumu, kas var radīt finansiāla rakstura sekas, nozīmē, ka Savienības tiesībās individiem piešķirtās tiesības ir jāīsteno pietiekami precīzi, skaidri un paredzami, lai ieinteresētās personas varētu precīzi uzzināt savas tiesības un pienākumus un ņemt vērā to noteikumus, kā arī vajadzības gadījumā uz tām atsaukties valstu tiesās. Vienkāršas prakses ieviešana bez saistošām tiesiskām sekām attiecībā uz ieinteresētajām personām šīm prasībām neatbilst (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 2. decembris, *Aventis Pasteur*, C-358/08, EU:C:2009:744, 47. punkts, kā arī 2017. gada 8. marts, *Euro Park Service*, C-14/16, EU:C:2017:177, 36.–38., 40. un 42. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 26 Tādējādi, lai varētu uzskatīt, ka ar pasākumiem, kas noteikti, lai izbeigtu EK līguma 119. pantam pretēju diskrimināciju, tiek atjaunota šajā tiesību normā prasītā vienlīdzīgā attieksme, tiem ir jāatbilst šā sprieduma 24. un 25. punktā minētajām prasībām.
- 27 Tomēr šajā gadījumā šķiet, ka pamatlietā aplūkotās pensiju shēmas ietvaros pirms 1996. gada 2. maija trasta līguma noslēgšanas noteiktie pasākumi šīm prasībām neatbilst.

- 28 Proti, kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, pamatlietā aplūkotā pensiju shēma no valsts tiesību viedokļa likumīgi ir tikusi grozīta, tikai noslēdzot šo trasta līgumu. Šajā ziņā iesniedzējtiesa 2017. gada 5. oktobra spriedumā pamatlietā nosprieda, ka grozījumu klauzulas formulējums ļauj veikt grozījumus tikai ar trasta līguma palīdzību un ka, ņemot vērā vajadzību aizsargāt minētās pensiju shēmas dalībniekus un viņiem zināt savas tiesības, valsts tiesībām ir pretrunā tāda šīs klauzulas interpretācija, kas atkāptos no šā formulējuma.
- 29 Tāpat, šķiet, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka grozījumu klauzulas un 1991. gada paziņojumu vienīgās tiesiskās sekas bija tādas, ka pamatlietā aplūkotās pensiju shēmas pārvaldītājiem tika piešķirta iespēja ar atpakaļejošu spēku vienādot PPV šīs shēmas dalībniekiem, pieskaņojot to vīriešu PPV, jebkurā brīdī vēlāk noslēdzot trasta līgumu.
- 30 Tomēr šādas iespējas ieviešana, ko šie pārvaldītāji var izmantot jebkurā brīdī pēc savas brīvas izvēles, nav uzskatāma ne par tādu, ar kuru būtu izbeigta pamatlietā aplūkotā diskriminācija, ne par tādu, kas dalībniekiem ļautu precīzi zināt savas tiesības.
- 31 Runājot par shēmas pārvaldību no 1991. gada 1. decembra, no šā sprieduma 25. punkta izriet, ka vienkāršas prakses ieviešana bez saistošām tiesiskām sekām attiecībā uz ieinteresētajām personām neatbilst tiesiskās drošības principa prasībām un tādēļ nav uzskatāma par tādu, ar kuru var tikt atjaunota EK līguma 119. pantā prasītā vienlīdzīgā attieksme.
- 32 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka pamatlietā aplūkotās pensiju shēmas ietvaros pasākumi, kas atbilst Savienības tiesību prasībām un kas minēti šā sprieduma 24. un 25. punktā, tika noteikti tikai 1996. gada 2. maijā, noslēdzot trasta līgumu.
- 33 Otrkārt, runājot par to, vai EK līguma 119. pantā ir atļauts tāds pasākums kā šajā trasta līgumā paredzētais, ko veido pensiju shēmas dalībnieku PPV vienādošana ar atpakaļejošu spēku, no 1991. gada 1. decembra pieskaņojot to tās kategorijas personu, kuras iepriekš bijušas nelabvēlīgākā stāvoklī, PPV, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, ja ir konstatēta Savienības tiesībām pretēja diskriminācija un iekams nav veikti pasākumi, ar kuriem tiktu atjaunota vienlīdzīga attieksme, vienlīdzības principa ievērošana var tikt nodrošināta, vienīgi piešķirot nelabvēlīgākā situācijā esošajai personu kategorijai tās pašas priekšrocības, kādas ir privileģētajai kategorijai piederīgajām personām (spriedumi, 2015. gada 28. janvāris, *Starjakob*, C-417/13, EU:C:2015:38, 46. punkts, kā arī 2019. gada 22. janvāris, *Cresco Investigation*, C-193/17, EU:C:2019:43, 79. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 34 Tiesa jau ir nospriedusi, ka šim principam ir pretrunā, ka EK līguma 119. pantam pretēja diskriminācija šajā pensiju shēmā tiek novērsta, attiecībā uz pagātni atceļot privileģētās kategorijas personu priekšrocības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1994. gada 28. septembris, *Avdel Systems*, C-408/92, EU:C:1994:349, 5., 13., 14., 17. un 18. punkts).
- 35 Tomēr iesniedzējtiesai rodas jautājums, vai šī judikatūra ir piemērojama arī tādām situācijām kā pamatlietā aplūkotā, kurās attiecīgās pensijas tiesības atbilstoši valsts tiesībām un attiecīgās pensiju shēmas dibināšanas aktam ir atsaucamas.
- 36 Lai arī šis jautājums vēl nav skaidri ticis atrisināts Tiesā, iespēja šādās situācijās ar atpakaļejošu spēku vienādot nosacījumus saistībā ar pensiju shēmas dalībnieku tiesībām to personu kategorijas līmenī, kuras agrāk bijušas nelabvēlīgākā stāvoklī, tomēr nerod nekādu pamatu minētajā judikatūrā. Tieši otrādi, kā secinājumu 64. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, ja tiktu atzīta šāda iespēja, šīs pašas judikatūras piemērošanas joma tiktu krietni sašaurināta, jo tā būtu piemērojama tikai tajos gadījumos, kad šāda vienādošana ar atpakaļejošu spēku katrā ziņā jau ir aizliegta valsts tiesībās vai pensiju shēmas dibināšanas aktā.

- 37 Turklāt un vēl jo vairāk ir jāuzsver, ka jebkurš pasākums, kura mērķis ir novērst Savienības tiesībām pretēju diskrimināciju, ir šo tiesību īstenošana, kurā ir jāievēro šo tiesību prasības. Konkrētāk, lai atkāptos no šīm prasībām, nevar atsaukties ne uz valsts tiesībām, ne uz attiecīgās pensiju shēmas dibināšanas akta noteikumiem.
- 38 Runājot par minētajām prasībām, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka tiesiskās drošības principam parasti ir pretrunā, ka aktam, ar ko tiek īstenotas Savienības tiesības, tiek piešķirts atpakaļejošs spēks. Tikai izņēmuma gadījumos var būt citādi, ja tam ir primārs vispārējo interešu iemesls un ja pienācīgi ir ievērota ieinteresēto personu tiesiskā paļāvība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 26. aprīlis, “Goed Wonen”, C-376/02, EU:C:2005:251, 33. un 34. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 39 Šo principu papildina prasības, kas konkrētāk izriet no EK līguma 119. panta un kuras ir jāievēro pensiju shēmu pārvaldītājiem, tiklīdz ir konstatēta diskriminācija, kas ir pretrunā šai tiesību normai.
- 40 Runājot par pienākumu piešķirt nelabvēlīgākā situācijā esošās kategorijas personām tādas pašas priekšrocības kā tās, kuras ir privileģētās kategorijas personām, iekams nav noteikti pasākumi, ar kuriem tiktu atjaunota vienlīdzīga attieksme, Tiesa jau ir nospriedusi, ka šā pienākuma pamatojums tostarp ir rodams EK līguma 119. panta piesaistē vienlīdzīgu darba apstākļu nodrošināšanas mērķim tāda progresā izpratnē, kurš izriet no šī līguma preambulas, kā arī tā 117. panta (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1976. gada 8. aprīlis, *Defrenne*, 43/75, EU:C:1976:56, 10., 11. un 15. punkts, kā arī 1994. gada 28. septembris, *Avdel Systems*, C-408/92, EU:C:1994:349, 15. un 17. punkts).
- 41 Tomēr šim mērķim, kā arī tiesiskās drošības principam un šā sprieduma 17., 24. un 34. punktā minētajām prasībām būtu pretrunā, ja attiecīgās pensiju shēmas pārvaldītājiem tiktu ļauts novērst EK līguma 119. pantam pretēju diskrimināciju, nosakot pasākumu, ar kuru ar atpakaļejošu spēku tiek vienādots šīs shēmas dalībnieku PPV, pieskaņojot to personu, kas iepriekš bijušas nelabvēlīgākā stāvoklī, PPV. Proti, ja šāds risinājums tiktu pieļauts, šie pārvaldītāji tiktu atbrīvoti no pienākuma, konstatējot diskrimināciju, tūlītēji un pilnīgi to novērst. Turklāt ar to netiktu izpildīts pienākums tās kategorijas personām, kuras agrāk bija nelabvēlīgākā stāvoklī, noteikt to personu PPV, kas agrāk bijušas privileģētā stāvoklī, attiecībā uz pensijas tiesībām nodarbinātības laikposmā no 1990. gada 17. maija sprieduma *Barber* (C-262/88, EU:C:1990:209) pasludināšanas datuma līdz to pasākumu noteikšanas datumam, ar kuriem tiek atjaunota vienlīdzīga attieksme, kā arī aizliegums attiecībā uz pagātni izslēgt privileģētās kategorijas personu priekšrocības. Visbeidzot, līdz brīdim, kad šādi pasākumi tiks noteikti, tas radītu nenoteiktību, kas būtu pretrunā tiesiskās drošības principam attiecībā uz pensiju shēmas dalībnieku tiesību tvērumu.
- 42 Šie apsvērumi ir piemērojami arī gadījumā, kad attiecīgās pensiju shēmas dalībnieki ar tāda paziņojuma palīdzību, kuram nav grozījumu iedarbības, ir tikuši informēti par to, ka, lai atjaunotu vienlīdzīgu attieksmi, šīs shēmas dalībnieku PPV tiks vienādots ar tās kategorijas personu PPV, kuras iepriekš bijušas nelabvēlīgākā stāvoklī.
- 43 Tādējādi, kā izriet no šā sprieduma 38. punkta, nav izslēdzams, ka pasākumi, ar kuriem ir paredzēts izbeigt Savienības tiesībām pretēju diskrimināciju, izņēmuma gadījumos var tikt veikti ar atpakaļejošu spēku, ar nosacījumu, ka papildus ieinteresēto personu tiesiskās paļāvības aizsardzībai šiem pasākumiem patiešām ir primārs vispārējo interešu iemesls. It īpaši saskaņā ar pastāvīgo judikatūru risks, ka būtiski tiks ietekmēts attiecīgās pensiju shēmas finansiālais līdzsvars, var būt šāds primārs vispārējo interešu iemesls (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2007. gada 11. janvāris, *ITC*, C-208/05, EU:C:2007:16, 43. punkts, un 2018. gada 7. marts, *DW*, C-651/16, EU:C:2018:162, 33. punkts).
- 44 Šajā gadījumā, lai arī iesniedzējtiesa lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu skaidro, ka finansiāli pamatlietā uz spēles ir likta summa apmēram 100 miljonu sterliņu mārciņu apmērā, tā tomēr nekonstatē, ka pamatlietā aplūkotās pensiju shēmas dalībnieku PPV pieskaņošana ar atpakaļejošu spēku tās kategorijas personu, kuras iepriekš bijušas nelabvēlīgākā stāvoklī, PPV ir vajadzīga, lai novērstu būtisku šīs pensiju shēmas finansiālā līdzsvara apdraudējumu. Tā kā Tiesas rīcībā esošajos

lietas materiālos nav citu datu, lai varētu tikt pierādīts, ka šim pasākumam patiešām ir primārs vispārējo interešu iemesls, ir jākonstatē, ka tam nav objektīva attaisnojuma, tomēr tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

- 45 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka EK līguma 119. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka bez objektīva attaisnojuma tam ir pretrunā, ka, lai izbeigtu šai tiesību normai pretēju diskrimināciju, kas izriet no tā, ka tiek noteikts atšķirīgs PPV atkarībā no dzimuma, šīs pensiju shēmas ietvaros par laikposmu no šā pasākuma paziņošanas līdz tā noteikšanai ar atpakaļejošu spēku šīs shēmas dalībnieku PPV tiek vienādots, pieskaņojot to tās personu kategorijas, kas iepriekš bijušas nelabvēlīgākā stāvoklī, PPV, pat ja šāds pasākums ir atļauts valsts tiesībās un šīs pensiju shēmas dibināšanas aktā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 46 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

EK līguma 119. pants (redakcijā ar grozījumiem – EKL 141. pants) ir jāinterpretē tādējādi, ka bez objektīva attaisnojuma tam ir pretrunā, ka, lai izbeigtu šai tiesību normai pretēju diskrimināciju, kas izriet no tā, ka tiek noteikts atšķirīgs parastais pensionēšanās vecums atkarībā no dzimuma, šīs pensiju shēmas ietvaros par laikposmu no šā pasākuma paziņošanas līdz tā noteikšanai ar atpakaļejošu spēku šīs shēmas dalībnieku PPV tiek vienādots, pieskaņojot to tās personu kategorijas, kas iepriekš bijušas nelabvēlīgākā stāvoklī, PPV, pat ja šāds pasākums ir atļauts valsts tiesībās un šīs pensiju shēmas dibināšanas aktā.

[Paraksti]